

Alina MUNGIU-PIPPIDI

**RĂZBOI
SAU PACE**

PSEUDO-JURNAL DE PE FRONTIERA DE EST

POLIROM
2026

Cuprins

I. Călătorii prin sfârșitul lumii.....	5
II. Profeții și avertismente.....	103
Democrația și prețul la gaze	105
De ce Marea Neagră nu e lac NATO	109
Putin vorbește. Ar fi bine să luăm aminte	113
Nu-i credem pe ruși nici când spun adevărul.....	119
Dansând cu ursul.....	125
Nu a fost bluf. Ce facem cu Rusia?.....	131
Somnambulii. Când viitorul devine o prăpastie	135
Când războiul devine soluția, nu problema. Și alte profeții.....	144
III. Jurnal de front	151
Priviți în altă parte! Putin mai poate să anexeze Ucraina de Est și altă dată.....	153

Ce poți tu face pentru Ucraina?	
Hai să ne organizăm	157
Ucraina ne împarte iarăși în două Români	161
Pe cine așteaptă ucrainenii?	
Nu vine nicio cavalerie.....	165
Libertatea cuvântului trebuie	
să supraviețuiască războiului din Ucraina	169
De ce nu expun serviciile secrete infiltrarea	
rusească în România?	174
Ce ne învață <i>Război și pace</i> ,	
roman interzis în Ucraina.....	179
Războiul trebuie calmat, nu ațâțat.....	188
Cum promovează regimul Iohannis	
valorile occidentale în politica externă	193
Ce suntem dispuși să dăm Rusiei și Chinei?	196
IV. Unde ar trebui să se termine Europa?	
Construirea frontierei estice	203
Introducere	205
Frontiera identităților.....	210
Frontiera democrației.....	218
Frontiera civilizațiilor.....	222
Frontiera realismului.....	226
Alegerile Europei?	233

V. Argumentul pentru pace, argumentul pentru război	239
Argumentul pentru pace	245
Argumentul pentru război	253
Ce e de ales.....	262

2016

Putin vorbește. Ar fi bine să luăm aminte

3 august 2016

Putin vorbește. De mai multe ori în acest an s-a exprimat mai locvace și mai clar ca de obicei pentru a prezenta punctul său de vedere. Putem, desigur, să considerăm că tot ce spune el e propagandă și să nu îi dăm nicio atenție. Dar ar fi o eroare. Ce spune el nu e propagandă, cel puțin nu în acest discurs.

El cumpără propagandă și recunoaște, dar când vorbește o face ca să dea un semnal. Semnalul trebuie luat în considerare. Degeaba se ciocnesc forțele deasupra milenarului oraș Alep, care a mai fost asediat, ras de pe fața pământului, sediu al unor masacre îngrozitoare de multe ori (a aparținut hitiților, Egiptului antic, caldeenilor, macedonenilor, seleucizilor, romanilor, bizantinilor, mongolilor, arabilor, mamelucilor, otomanilor, printre alții), dar va renaște, că e la intersecția naturală a unei rute comerciale străvechi, dacă nu există o înțelegere fundamentală a ceea ce facem

după. Dar cum ajungem după, cum ne întoarcem la comerț și închidem războiul? Cum va arăta Siria, cum se poate restabiliza Orientul Mijlociu din butoiul de pulbere care e acum, care ne trimite în inima vechii Europe bombe și refugiați, ambele amenințări la fel de grave? Răspunsul mi se pare clar: nu vom reuși să stabilizăm Siria, iar Siria e cea care a adus Europa în pragul dezastrului, fără Putin. Toată lumea știe. De asta aș zice să revedem argumentele lui Putin.

Putin argumentează că americanii au greșit crezând că poți acționa unilateral și în afara vechilor înțelegeri de la Helsinki, care presupuneau dezarmare (sau înarmare) simetrică. El reamintește că s-a opus scuturilor americane și explică de ce acestea sunt o problemă – odată ce te poți apăra de armele adversarului tău, iar el nu se poate apăra de ale tale, creezi o asimetrie. E ca la șah, spune el. Americanii au hotărât să meargă înainte cu scuturile, deși rușii s-au opus, spune el, rușii nu puteau face față pentru că proiectul era extrem de scump, nici nu aveau mare încredere în eficacitatea lui, dar au avertizat că vor face și ei în compensație ce vor putea.

Și au făcut – Rusia nu mai e cea slabă din timpul lui Elțin. Putin ne avertizează că a terminat de modernizat complexul militar industrial. Mai mult, aș zice că investiția lor în propagandă a fost mult mai rentabilă decât cea a americanilor în scuturi. În perioada când

el dezvolta mașinăria, mult mai ieftină ca un scut, o austeritate stupid înțeleasă făcea ca englezii să închidă BBC World Service, iar americanii Radio Free Europe și Voice of America. Să nu creadă cineva că revoltele contra poliției „albe” în SUA, care au devenit sistematice și o problemă, lipsa de solidaritate a est-europenilor față de Germania în criza refugiaților sau campaniile contra sistemelor de protecție a copiilor din țările scandinave, mai ales Norvegia, vârful de lance al NATO, sunt străine de propaganda rusă. Mai ales, cum frumos spune un documentar baltic, Putin a avut succes prin propaganda sa subtilă, de remodelare a universului est-european după cel rusesc, adică împotriva unui Occident văzut ca politic corect, decadent, homofil, prea obsedat de drepturile omului, imperialist, impunând comerțul liber etc. Ce mai, un triumf, sunt multe zile când autori antiruși din Europa de Est, de genul lui Traian Ungureanu, par copia în oglindă a analiștilor lui Putin. Costă mai puțin ca un scut și e mult mai eficient să aduci opinia publică din Europa să creadă că UE are un deficit democratic cât casa, dar Rusia nu. În sfârșit, nu e vorba doar de propagandă, aici intră submarinele care s-au înapoiat la Sevastopol și tot restul. Asta au făcut rușii ca să răspundă la scut.

Putin argumentează că nu doar că americanii i-au lăsat în ofsaid făcându-și scuturi, dar americanii au

săpat la temelia încrederii care făcuse ca anii optzeci și nouăzeci să fie siguri și de succes pentru democrație. Americanii au pretins că scuturile astea, care costă enorm, sunt anti-Iran, dar Iranul nu reprezenta nicio amenințare și e un mare merit al președintelui Obama că a reușit, cu ajutor rusesc, să încheie o înțelegere istorică cu Iranul. Și atunci? Putin râde de români și de polonezi, pe care îi vede doar ca pe niște pioni care nu înțeleg ei înșiși la ce servește scutul. Aici aș zice că greșește – românii de la început au crezut că americanii mint și că scutul e contra Rusiei. Ce nu cred că au înțeles bine este că poate nu merita o armă atât de scumpă, proiectată cu ani în urmă, atunci când Putin a creat suficientă forță convențională să ajungă la Viena fără probleme și fără să tragă rachete... În plus, poate costul datorat provocării e mai mare decât câștigul strategic.

Putin argumentează că politica SUA în Orient nu e bună, nu doar că e contra intereselor Rusiei, dar nu dă rezultate nici pentru interesele americane. Asta spusese el mai demult și merită atenție. De ce bombardăm mercenarii de la ISIS, care au spus că vor pune bombe în țările de unde vine amenințarea (cum se face că în Grecia nu explodează nimic, deși are cel mai mare număr de refugiați) și iată că pun, dar nu facem nimic să le oprim sursele de finanțare, că acolo unde nu sunt bani nu vor mai fi nici mercenari? Cine

a creat contextul de destabilizare din Orient, revoluțiile din lumea arabă etc.? Cine a înarmat rebeli care după aceea au devenit Al-Qaida, ISIS etc.? Amestecul de intervenționism și neintervenționism american, de promovare când a democrației, când a interesului a fost catastrofal și urmările se văd. Să nu ne amăgim. Politica externă sub Obama a fost slabă. Despre ce vine nu merită să vorbim. Assange s-a grăbit să arate că Hillary a trecut peste părerea generalilor care spuneau că ISIS va prelua Libia dacă e înlăturat Gaddafi – și așa a fost. Americanii, pe de o parte, nu au competența puterilor imperiale de pe vremuri (Imperiul Britanic avea oameni ca Lawrence sau Freya Stark, educați în arabă și cu rețele de prieteni în regiune), iar pe de alta, au marele defect că nu se consultă, ei îi anunță chiar și pe aliați ce vor face (zeci de cărți despre războiul din Irak, ultimul, descriu acest lucru). Destul să vedem cum americanii au hotărât că anticorupția e cheia succesului și au încercat-o întâi în Republica Moldova, aducând-o la marginea prăpastiei, ca să pricepem autismul și lipsa lor de realism. Or, rușii nu sunt autiști și nu sunt nerealiști. Au ei altele.

Putin spune că lumea e în preajma unui război mondial, că Rusia se simte încolțită de încercarea americană de a tot extinde NATO fără consultare, că occidentalii sunt inconștienți, că el nu face decât

să se apere. Că trebuie revenit la sistemul Helsinki de dezarmare simetrică, în vreme ce acum suntem într-un proces de înarmare continuă, care nu se poate sfârși decât într-un singur fel.

Eu zic că e important ce spune și că nu strică să-l ascuți pe adversar și să încerci să înțelegi punctul lui de vedere. La ora aceasta, Europa e lovită greu și nimeni nu are planuri de a crește fondurile, cu totul insuficiente, pentru apărare. Depindem de Erdoğan să ne apere de refugiați, dar prețul e enorm, în Libia americanii au ajuns să bombardeze ca să protejeze Tripoli de ISIS, că nu mai e nimic de făcut, ca atare bărcile se aliniază pe plajă și acolo. Fără o înțelegere cu rușii, nu putem rezolva Orientul Mijlociu și rescuriza Europa, ca atare va trebui să concepem un sfârșit la povestea cu Crimeea, care nu se va întoarce niciodată în Ucraina, pentru simplul motiv că era rusificată cu mult înainte. Așa problematică cum e Rusia, trebuie să fie parte din soluția mai mare care poate securiza – sau nu – frontierele Europei. De asta e vital ca NATO să continue să discute cu rușii, iar viitorul președinte american să-i includă pe ruși într-o soluție mai largă, dacă e să avem vreo soluție și să nu ne construim toți ziduri după care să ne adăpostim de ce ne va aduce viitorul. Cine poate construi ziduri și, mai ales, cine crede că zidurile sau scuturile aduc vreo securitate zilele astea.